

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
з год. 5-й пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперніка. — Експедиція
місцева в Агенції Ліндоского
в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Руский клуб соймовий.

(+) Зараз з початком соймової сесії, як ми свого часу писали, зійшли ся всі послы соймові на спільну нараду з огляду на важну хвилю політичну. Всі признали, що можна досягнути певні успіхи лише солідарним поступованєм і з підмогою клубової організації. Відчували се і признавали навіть три т. зв. опозиційні послы Окуневский, Остапчук і Новаковский, однак в рішучій хвилі, коли всі інші послы заснували клуб під проводом Преосв. Епископа Чеховича, згаданим трем послам «не позволено» приступити до клубу. Опозиційна «консолідація» докладала всяких заходів, щоб взагалі ударемнити організацію руских послів соймових, бо она старала ся показати руский суспільности, що теперішні рускі послы соймові не годні нічого досягнути та що деструктивна робота консолідаційників єдино розумна.

Склало ся инакше; руский клуб заснував ся, опозиційна коаліція мусіла на разі вдоволити ся тим одним здобутком, що «не дозволила» трем названим в горі послам пристати до клубу, они мусіли лишити ся «независимими».

Консолідація однакже не засипляла, а коли прийшла на чергу адресова справа, силкувала ся при сій нагоді дальше вести свою деструктивну роботу. Не будемо тут повторяти того, що ми свого часу писали про змагання консолідації против руского клубу, констатуємо лише факт, що заходи ті не повели ся. Констатуємо також, що послы Мандичевский і др. Савчак не були присутні при голосованню задля недуги, посол Заячківский задля недуги жінки, а Охримович задля смерті дочки. Посол Кульчицкий, як ми свого часу писали, не згоджував ся з двома уступами адреси і усунув ся від голосовання, хоч годив ся на відчитану в клубі річ пос. Барвіньського.

Такий є дійсний стан справи, хоч з того бажали і консолідаційні рускі і шовіністичні польські часописи скористати, щоб підорвати клубову організацію руских послів соймових а бодай підкопати повагу клубу. Ми з свого боку з приятностию констатуємо, що консолідація не досягнула того мнимого результату, як се в першій хвилі по голосованню могло здавати ся.

І справді, коли прийшло до реалізації тих засад, які були висловлені в адресі, показала ся вся вага солідарности і впливу руского клубу хоч так нечисленного. Внесенє в справі руского языка в школах полагоджено мериторично користно, як лише можна було з огляду на нинішнє число сил учительських, внесенє о заснованє рускої гімназії переведено мимо противної позасоймової агітації, а так інтерпеляція в справі брідської гімназії досягнула свою ціль і не остане без впливу на відносини по інших наших школах як і інтерпеляція в справі руского языка в судах. Все те приписати треба лише тому становищу, яке в так короткім часі успів собі виробити руский клуб під начальством Преосвященного провідника свого. Нехай се буде указкою і провідною думкою в дальній діяльності руских послів не лише

соймових але й ради державної, що ступаючи певною дорогою, не оглядаючи ся на хвилиний ефект, а на реальну вартість піднятих заходів, успіють для руского народу поступовно здобувати щораз дальші придбання, котрі ведуть до витиченої в програмі руского клубу мети — повної рівноправности.

Річ пос. Вахнянина

виголошена на 24. засіданню сойму з нагоди проєкту до закона о неподільности парцель низше 25 арів.

Висока Палато! Діставши се справозданє до рук, здивувала мене ся обставина, що в мотивах до проєктованого закона веде ся річ зовсім про що инше, а в самім законі порушена зовсім друга справа. В мотивах іменно говорить ся про шкоди в загальї, які приносить нашому краю свободна ділеж ґрунтів, а в самім законі говорить ся о тій дрібній парцелі, котру на будуче не вільно би було ділити низше 25 арів. На мене зробило се предложене адміністраційної комісії враженє, мов би для виарґументованя проєктованого закона не можна було найти ніяких важних арґументів і для того наведено багато дечого, що дотикає зовсім иншої справи, іменно користі або некористі ділежи ґрунтів селянських в загальї. В моїх замітках піду я в тім самім порядку, як справа в мотивах вложена, а відтак наведу лише деякі докази проти хосенности самого закону.

Що до питання, чи свободна ділеж селянських ґрунтів приносить крайшій користь або некористь, то се річ певна що з роздробленєм ґрунтів хліборобство яко таке мусить упадати, наколи земля буде роздроблена до тих мінімальних розмірів, що на якімсь кусні поля не буде вже можна вести ніякої раціональної управи. Продуктивність дрібних парцель буде меньша, а цілий край на тім лише потерпить. Ми нині находимо ся вже в декаденції рільної продукції. Продукція краю упадає в загальї, а то так продукція збіжева як і годівля товару. Причина лежить як-раз в надмірнім роздроблюванню землі на основі закона з 1868 р. В нас є чверть міліона пролетаріяту селянського, що лише животіє а не живе, а до економічного двигнення краю зовсім не причиняє ся. Маємо іменно чверть міліона селян, що посідають від двох моргів низше аж до поодиноких загонів, а 150.000 таких, котрих господарства зложені з двох до пяти моргів. Слї, панове, придивите ся нашим селам в якій небудь стороні краю, то пересвідчитесь, що відносини дрібної земельної посілости суть слїдуючі. В селі, що числить 100 господарств селянських, найдете 15—20% господарів зажиточних, посідаючих 8 до 20 і більше моргів поля. Ті господарі удержують ся з своєї землі, хоч не в силі обробити її власними силами а потребують до того слуг або наймитів. Побіч них найдете 30% середньої класи, котра вже не в можности вижити з ґрунту а мусить оглядати ся за заробітком. Крім того подиблете 50—60% найбільшійших — а сих діткнув би проєктований закон найбільше — халупників та зарібників, котрим земля не вистає на прожиток. Ті мусять через цілий рік шукати заробітку, а наколи его не находять, гинуть марно або виселяють ся. Таке є положенє селян-господарів в нашім краю.

Наколи-ж би ми мали задачу, застановити ся над средствами, як зарадити злему, то сред-

ства ті найшли би ми дійсно в мотивах, які комісія адміністраційна додала до сего закона. Мотиви ті заслуговують проте на увагу, бо край наш справді находить ся в декаденції хліборобній. Наколи роздробленє ґрунтів зможе ся, то се не причинить ся ніяк до двигнення краю. Наші селяни інстинктивно радять собі мимо того, що закон з 1868 р. позволяє їм свободно ділити землю. З справоздань люстратора товариства «Просвіти» можна переконати ся, що деякі села наші держать ся ще давного звичаю неділення ґрунтів. Батько тестаментом віддає ґрунт найстаршому синові, а сей сплачує відтак членів родини. То само практикує ся і в швабських колоніях. Всі ті села суть багатші, продукують більше збіжа і мають красшу худобу.

Порушив я сю справу лише для того, бо про неї є бесіда в мотивах до предложеного комісією закона. Над сею справою належало би нам пригадати ся і спитати себе, чи не вернути нам до звичаїв з перед 1868 р.? Слї спитаєте, панове, найбільше інтересовану сторону, с. є. наших селян, то значна їх частина скаже вам, що треба постановити minimum господарства селянського, котре не вільно би було відтак ділити. Таке minimum виносило би там, де ґрунти ліпші, 3—4 моргів, де гірші — 5—6 моргів.

Се що до справи, порушеної в мотивах. Перейду тепер до другої часті предложеня, до самого закона, де сказано, що не вільно ділити полевих парцель низше 25 арів. Не буду дивити ся, о скільки се в теорії добре, о скільки се було би на руку евіденційним геометрам, а опру свої замітки лише на практиці. Наведу лише один або другий примір, котрий проявить, що переведенє сего закона просто не можливе а для найбільшійших селян дуже шкідливе.

Селянські ґрунти тягнуть ся у нас звичайно довгою смугою від хати на кілька кілометрів в поле. За хатою находить ся маленький огорог, відтак іде поле під всякі збіжа, відтак буває якась долинка, а над сею долиною находить ся сіножать або поле під управу конопель, капусти, бульби та городовини. Ті кавальчики при долинці суть для ґазди найважнійші, бо там садить він бульбу, капусту, сіє коноплі. в загальї плоди, що становлять его головну екзистенцію. Ті кавальчики суть проте для него і вартійші, ніж житниско, ячміниско або в загальї поле під збіже.

А що каже проєктований закон? Закон сей каже, що тих найвартійших дрібних куснів землі яко поля не вільно ділити низше 25 арів. Се значить, що селянин як-раз ті найужиточнійші кусні свого поля, ті коноплища та капустенища і т. д. не сьміє ділити, бо они лежать в полі. Він може лише ділити огорог при хаті або пляци під будинки господарські. З того одного взгляду вже сей закон шкідний для селян і вже з тої причини ми мусимо проти него голосувати.

Зверну ще увагу на §. 6. проєктованого закона, де сказано, що і правні акти зділані з поминенєм постанов сего закона не можуть становити підстави до вписів ґіпотечних актів до евіденції катастральної та податкової. Прошу Панів! Кождий судия скаже вам з практики, що правні акти купна і продажі довершують ся в той спосіб, що в акт вписує ся лише титул і сам предмет продажі або купна. Судия не питає ся зовсім о розмірі і вартість парцелі, а виставляє акт правний, записавши титул парцелі. І такий акт мав би відтак бути неваж-

ний? Постанова така стоїть в суперечности з теперішніми законами.

Що більше. Наколи би ми сей закон прийняли, то тим відобрали би ми селянам всяку можливість увільняти себе від дрібних довгів. Газда, що хотів би продати якусь парцельку на сплату довгів своїх, не міг би сего зробити, наколи би ся парцеля случайно лежала в полі і обіймала менше як 25 арів. Такий закон вязав би руки нашим селянам і то як-раз найбільшійшим а сих є в нас чимало. Відтак треба мати і се на увазі, що дрібні парцелі можуть мати нероз більшу вартість ніж ціле моргове поле. Родини селянські як раз ділять такими лучшими парцелями. В них лежить підстава їх екзистенції. А після сего закона дрібні парцелі, хоч би були найлучші, не могли би бути ділені, як би случайно лежали в полі, а не при хаті. З тих взглядів, що зрілий розвазі і на жадане наших послів-селян, прийшли ми до пересвідчення, що сего закона прийняти не можемо. Дятого і будемо голосувати за переходом до дневного порядку над сим проєктом адміністраційної комісії.

Вісти політичні.

В кругах соймових ходили вчера вісти, що рада державна мабуть на те збере ся, щоби в короткім часі розійти ся. Німці всякої категорії не думають полівити в ніч. Чим більше правительство уступає в їх користь, тим більше росте апетит у сих панів. Недавно заявив Функе і его товариші, що они не попустять, доки не доведуть стан національного посідання австрійських Німців до часів 1860 р. В наслідок того становиче бар. Гавча захитане, а приємником его має бути др. Франц Тун, колишній намісник Чехії. Гр. Тун мав би відтак завернути рішучо в ліво, с. є. в сторону Німців. Теперішню опозицію німецьку заступлено би слабшою, як надіють ся, чеською опозицією, з котрою би гр. Тун скорше упорав ся ніж бар. Гавч. З другого боку завірювано, що сторонництво д-ра Ебенгоха стоїть заодно ще кріпко при правих та що бар. Гавч стріне ся при відкритті ради державної в перших днях марта з давньою парламентарною більшістю. А з сею фаліангою мабуть буде мусів числити ся.

До скликання ради державної маємо майже місяць часу, тож всякі комбінації політичні можуть бути передчасними. В тім часі не одно може змінити ся, а не одно нове настати.

Нові язикові розпорядження, котрих оголошене заповідано з дня на день, спічнуть в міністерській теці аж до кінця чеського сойму. Правительство боїть ся, щоби в соймі не вивязала ся над тими розпорядженнями неприємна дискусія. З замкненем чеського сойму має уступити намісник Куденгове але передтим оголосить язикові розпорядження, щоби свому наслідникови гр. Ф. Тунови улекшити позицію. З аяв в краєвих соймах опозиційних послів німецьких можна догадувати ся, що нові розпорядження язикові не усмирять опозиції в парламенті. Тероризм Шенереріанів остає ще все в повній силі.

Вісти з Угорщини представляють ся в темних красках. Закон на змідризоване назв місцевостий не одержав цісарської санкції, угодові переговори на онодішній конференції не мали ніякого успіху, а соціально-аграрні розрухи розширяють ся з великою силою.

Інтерпеляція

руських послів в справі поведення комісара правительственного при виборах громадских в Коцюбинцях, внесена до сойму 15. лютого 1898 р.

В селі Коцюбинцях відбували ся в січні с. р. вибори до ради громадської. Громадяни, маючи повне довіре до свого душпастиря о. Витольда Билиньського, ждали конечно присутності его при акті вибору. Виборови сему асистував ц. к. конципіст Мглей, а хотияй закон виразно діяльність при виборах громадских ограничає тільки до допильнованя легальности виборів, то згаданий п. Мглей зараз з гори впросив о. Билиньського з салі голосованя, мимо то що поведене сего о. пароха в нічм ненарушувало правного переведеня виборів.

Позаяк поступоване виборчим законом громадским не дасть ся оправдати;

позаяк випрошуване сьвящеників з са-

лі виборчої обурює народ сильно, бо не тільки уважає се за зневагу свого сьвященика, але і за зневагу свою і образу свого чувства релігійного;

позаяк нарід наш уважає присутність свого сьвященика при виборах за гваранцію легальности виборів, що доводить факт, що нарід просто настійчиво домагає ся участі сьвящеників;

позаяк процеси повиборові в старостві гусятинським дали незбитий доказ, як глибоко нарід відчуває і обурює ся таким поступованем органів правительственных (процес Увислянський, Васильковецький);

позаяк в старостві гусятинським випрошуване сьвящеників видно стало ся системою;

запитуємо, як оправдає В. Правительство той факт випрошеня сьвященика при виборах громадских в Коцюбинцях?

Скоро се стало ся легкodusно, чи буде потягнене староство до відвічальности?

Чи зволить В. Правительство таке понижає, а разом небезпечне поступоване панів урядників із староства прикорити?

З Сойму.

(25. засіданє з дня 15. лютого).

Маршалок відкрив засіданє о годині 10³₄. Послів на сали не велика горстка (до 60), галерії майже пусті, заінтересоване видимо ослабло. І так в суботу покінчить ся вже сесія. Правительственный комісар відповідає на деякі інтерпеляції послів-людовців (в справі огерів і ваг на торгах). Член виділу пос. Едв. Єнджейович відповідає на інтерпеляцію що до регуляції Брня. Пос. Юр. Чарторійський ставить нагале внесенє, підписане і всіми рускими послами, в котрім домагає ся, щоби правительство з державних фондів призначило 1 мільон зр. на запомоги для голодуючих вже селян в різних околицях краю. Рівнож домагає ся се внесенє, щоби правительство здержало в селах навічених неврожам екзекуцію податків. Кн. Чарторійський мотивовав нагальність свого внесеня коротко тим, що вже голод заглядає під селянські стріхи. Внесенє се піддержали пос. Барвіньський в імени руского клубу, як і два людовці Стиля і Сьреднявський. Пос. Юр. Чарторійський мотивовав відтак основу свого внесеня. Даних доси правительством 300.000 зр. а соймом 100.000 сума не вистанє в виду загального елементарного нещастя. Бесідник бажав би, щоби для кожного повіту пересічно можна дати хоч 15.000 зр. Внесенє се прийнято одноголосно. Громаду Елєсєня в повіті живецьким прилучено до Певлі. Повітовому виділови в Яслі дано право, побирати оплати на перевозі через Вислок межі Фриштаком а Кобилем. Ширша розправа вивязала ся при предложєнях виділу краєвого і бюджетової комісії що до регуляції плат урядників і слуг краєвих як і при ухвалі нового статута емеритального. При регуляції плат забрав слово пос. Вахнянин, при статуті емеритальнім говорили послі: Мархвіцький, Пініньський, Вахнянин, Романович, Окуневський і Роттер. Пос. Вахнянин поставив поправку до §. 12. статута і домагав ся, щоби не робити різниці межі урядниками концептовими а неконцептовими і всім признати 35 літ служби до емеритури. Другі послі ждали, щоби се право признати лише концептовим, а неконцептових засудити на 40-літню службу. Так хоче і виділ краєвий, коли противно бюджетова комісія хоче на будуче всіх урядників засудити на 40 літ служби з виїмкою лише сих, що доси служили в концепті. Будучі концептові, прийняті по 1. липня с. р. мусіли би також дослужувати ся емеритури аж по 40 літах служби. Референт Абрагамович толкував, які були причини, для яких комісія бюджетова розійшла ся в поглядах з виділом краєвим і хоче всіх урядників на будуче засудити на 40-літню службу. При голосованю упало внесенє пос. Вахнянина. Внесенє пос. Мархвіцького (ідентичне з внесенєм кр. виділу) одержало при поіменнім голосованю на 101 голосуючих лише 50 голосів. Перейшло проте предложєне бюджетової комісії (§. 12.), що назначає всім урядникам і слугам краєвим служити на будуче 40 літ.

З кривдою для урядників краєвих прийняв сойм 51 голосами проти 50 статут емеритальний, признаючи їм менші побори службові ніж урядникам державним а жадаючи від них 40 літ служби так само як від урядників державних. По сій справі прийшло під дискусію справозданє комісії краєвого господарства о вивозі безріг поза край. Справа дуже важна, наколи собі представимо, що ще в 1892 р. край наш, іменно дрібна посілість вивозила до Австрії і за границю свиний за 24 мільонів зр. річно, а в 1897 році сей вивіз упав до 6 мільонів зр. Тож комісія прийшла перед сойм з кільканацятьма ухвалами, змагаючи до того, щоби власти краєві дбали більше про нищенє зарази ратичної і пискової, а з другої сторони знов не спинали торгівлі безрогами. Упіймено ся також о те, щоби устали секатури на торговини віденьській і на границі прускій. Пос. Чеч підніс притім дивну аномалію, що угорська границя замкнена для вивозу нашої худоби, коли противно Уграм мимо істнуючих там зараз вільно впроваджувати товар свій в границі Галичини. В розправі взяли участь послі: Менціньський, Мілян і Вахнянин. Внесенє комісії прийнято і ще доповнено. На сім перервав маршалок засіданє раніше, а заповів вечірне на 8 годину.

Новинки.

— **Діяльність руских послів соймових.** О скільки дійшли до нас вісти, то рускі послі соймові рішили видати брошурку, в котрій прояснять свою діяльність політичну в теперішній соймовій сесії. Виданє такої брошури показує ся конечном в виду того, що деякі дневники рускі або промовчують нарочно сю діяльність послів наших, або представляють її тенденційно.

— **Справа сільських учителів.** Шкільна комісія соймова ухвалила більшістю голосів предложити соймови внесенє на обмеженє літ служби до 35 літ. В виду однакож обставини, що з тим був би звязаний видаток річний в сумі около 48.000 зр., консерватисти соймові докладають всіх заходів, щоби справу сю убити або відкинути. «Подольки» стоять на чолі сєй акції.

— **Сойм галицький,** що мав бути закритий вже сего четверга, буде обрадувати до суботи. Правительство нагнали до скоршого закриття сойму галицького, щоби також скорше закрити другі сойми краєві, імено чеський сойм, що 10 днів пізнійше від галицького почав свої засіданя.

— **При бюджетовій розправі** займе слово в генеральній дискусії в імени руского клубу пос. Залчківський.

— **Для вдів і сиріт по сьвящениках** Посол о. Тяничкевич взиває духовенство всіх трєх епархій, щоби висилали на адресу міністра віроісповідань і просьвіти гр. Лятура петиції о щорічну запомогу із державних фондів в сумі 150.000 зр. для вдів і сиріт по руских сьвящениках. Запомогу ту мало-б уділити міністерство починаючи вже 1898 роком.

— **Трупа «независимих» артистів руских,** що відлучила ся від товариства театрального, управлюваного «Рускою Бесідою», давала через цілий час від різдвяних свят представлення в Сокалі при участі переважно польської публіки. Директором сєй трупи є п. Кость Підвисоцький. На днях переїздить ся трупа, зложена з 23 людей, до Рави Рускої і сподівати належить ся, що і там найде она материяльну піддержку із сторони тамошньої інтелігенції.

— **Плоди радикалізму.** Вчера явили ся в соймовім будинку два міщани комарнянські, жертви виборчої акції до ради державної. Розказували, що суд самбірський засудив їх на 2 літа тяжкої вязниці. Жертв таких є кількадесять. Оба засуджені суть батьками родин, торговці овочами. На запитанє, хто їх боронив при розправі, відповіли, що боронили їх др. Павенцький, Добрянський, Король і Олєсницький, але безуспішно. Оба чули себе невинними і просили, щоби рускі послі ради державної виєднали їм ласку цісарску і відрочене виконаня кари. Сум збирав, дивити ся на ті жертви хвилевого шалу виборчого в Комарні. Моральні ініціатори сидять собі нині безпечно і — мабуть сьміють ся в кулак, а люди темні, що дались ужити їм за орудє, мають терпіти кару, що зруйнує їх здоровлє а може і материяльну екзистенцію. Послі прирекли їм, заняти ся їх судьбою, т. є. направити бодай в части се лихо, яке натворили незвісні нині чинники агітаційні, розпинаючи ся за вибором д-ра Франка.

— **Селянські розрухи на Угорщині.** Рух аграрно-соціалістичний змагає ся на Угорщині з дня на день і переміняєсь прямо в революцію. В многих комітатах селяни зброять ся і нападають на жандармерию і військо. В селі Usigand комітату земліньського селяни оноді на вість, що з Кошиць надходить військо, ударили в дзво-

ни і узброєні в залізні вили, лопати та сокири не впускали його до села. Жовніри дали огня і ранили 25 селян смертельно, а одного убили на місці. В иньшій місцевості підпалено дім, в котрім находили ся жандарми. Мусіли ратувати ся утечу крізь вікно. Селяни нападають також на уряди, грозять судням і вдають ся всюда в бійки з військом. На поручення міністра справ внутрішніх місцеві влади виступають остро против агітацій соціалістів, котрі піддержують ті розрухи.

— **Ювілейний медаль для війська.** На памятку ювілею 50-літнього панованя цесаря Франц-Йосифа буде виданий сего року медаль, призначений для всіх членів армії. Буде подібний до медалів битих на памятку виправи до Боснії, а стяжку одержить червону. Всі військові будуть обов'язані носити его так в службі як і поза-службою, на знак, що ціла армія з однаковою почесністю обходить ювілей монарха. Надто при кождім полку будуть устроєні ювілейні торжественні фестини.

— **Народне віче** скликає «Селянська рада» в Бережанах на день 22-го лютого до Слободи коло Козови. Таке-ж віче відбуде ся в Ярославі дня 18-го лютого.

В Борщеві скликає «Політичне Товариство» на день 23-го лютого віче повітове з слідуючим порядком: 1) Про нову процедуру цивільну; 2) про спілки рілничі; 3) про політичне положення Русинів; 4) внески учасників віча.

Кс. Стояловський скликає на день 6-го марта до Львова політичне віче, де обговорять ся такі справи: 1) квестія соціальна, 2) політика народова в Галичині і 3) справи рускі.

— **Посади катихитів** греко-кат. обряду є до обсаджєня при гімназії V. у Львові і низшій гімназії в Бережанах.

— **Селянська еміграція.** Зі справоздання краєвого Виділу, предложеного соймови, виходить, що в часі від 1-го січня по кінець вересня 1897 виємігровало з 20 повітів галицьких 3633 осіб. Еміграція була звернена головню до Канади, Тексас і Пітсбурга, а мала лише часть емігрантів удалась до Аргентини. Найбільше осіб бо 1084 виємігровало з повіту борщівського, по нїм слїдує повіт бучацький з 418 емігрантами, заліщицький (398 емігрантів), тернопільський (382), чортківський (360), скалатський (216), ярославський (198), коломийський (191), тернопільський (122), підгаєцький (95), цїшанівський (42), самбірський (35), збаражський (34), кросненський (33), брідський (31), бережанський (14), перемисльський (9), равський (9), сянтинський (3) і добромисльський (1).

— **Асентерунок.** В окрузі Х. корпусу (перемисльського) буде відбувати ся побір військовий в сїх днях: (9 полк піхоти) Миколаїв — 1. до 4 марта; Жидачів — 5. до 11. марта; Калуш — 1. до 10. марта; Рожнятів — 12. до 15. марта; Долина — 17. до 22. марта; Болехів — 23. до 28. марта; Сколе — 30. марта до 5. цвітня; Стрий — 20. до 27. цвітня. — (10 полк піхоти) Бірча — 2. до 5. марта; Добромисль — 7. до 10. марта; Бжозів — 12. до 18. марта; Динів — 21. до 24. марта; Кривча — 26. до 29. марта; Перемишль — 30. марта до 25. цвітня. — (45 полк піхоти) Устрики нижні — 1. до 5. марта; Ліско — 7. до 10. марта; Балигород — 12. до 15. марта; Кросно — 17. до 28. марта; Риманів — 30. марта до 1. цвітня; Сянок — 4. до 27. цвітня. — (77. полк піхоти) Дрогобич — 1. до 16. марта; Старе місто — 17. до 24. марта; Турка — 26. марта до 5. цвітня; Самбір — 20. до 30. цвітня. — (89. полк піхоти) Яворів — 1. до 5. марта; Краківець — 7. до 10. марта; Мостиска — 12. до 19. марта; Судова Вишня — 21. до 24. марта; Рудки — 26. до 30. марта; Комарно — 31. марта до 5. цвітня; Городок — 20. до 23. цвітня; Янів — 25. до 29. цвітня; Рава — 1. до 15. марта. — (90. полк піхоти) Ниско — 1. до 9. марта; Лежайск — 11. до 16. марта; Ланцут — 18. до 30. марта; Сянява — 1. до 5. цвітня; Ярослав — 20. до 29. цвітня; Цешанів — 1. до 5. марта; Любачів — 7. до 12. марта.

— **Пожар від локотиви.** В Добрехові під Стрижовом в день Нового року, коли селяни находили ся в церкві на богослужєню, вибух пожар. Заняло ся від локотиви залізничного поїзду, що їде поїд саме село. Шалений вітер виривав з незаложенної добре печи іскри і вуглє і викликав також огонь в Стрижові, Чудци, запалив спорохнїлу вербу в полі, плїт, а коло Вісньови заняв огнем купи навозу. На другий день находжено по полях кусники вуглє, що походили з локотиви. Пошкодовані звернули ся в судовий дорожї до дирекції залізниць о винагороду.

— **Катастрофа в синагозі.** В містечку Дятло-

во гродненської губернії на Литві відбувало ся дня 2. лютого в тамошній синагозі велике богослужєне за упокій якогось славного рабіна. Найлучший проповідник в околиці, запрошений нарочно на торжество, мав виголосити бесїду. Синагога була переповнена, хто лише міг, тиснув ся до середини, мушени на діл, а жєнщини і діти на дерев'яні галєрії. Стиск був так великий, що хто вже там дістав ся, не міг ані вийти ані рушити ся з місця. Нараз роздав ся в божниці трїск ломлячого ся дерева. То підлога дерев'яної галєрії зачала пукати під тягаром зібраних. Счинив ся в одній хвили переполох і всі кинули ся до дверей. Крик, вереск жєнщин, плач дітей, брязкіт товчених вікон, через котрі ратував ся дєхто утечию, все то зливало ся в один заглушаючий згук. По кількох мінутах божниця була порожня, але наслідки переполоху були страшні. Удушено 12 жєнщин, а 3 дївчини і один старий жид тяжко ранені. Крім сего багато осіб віднесло лекші скалїченя, а багато з перестрашу захорувало.

— **Жєнщини в мужєских одягах.** Як доносять декотрі парискі часописи, узискало в Парижі 10 жєнщин поліційний дозвіл носити мужєський одяг. Між ними находять ся такі панї, що належать до артистичного париского сьвіта. Зразу префект поліції здивував ся, коли почув їх бажанє і не хотїв дозволити на таку зміну, скоро однак аматорки мужєского строю подали єму дуже «важні» причини, котрі їх приневолюють до тої зверхної метаморфози, зм'як і уділив позволенє. Впрочім для Парижа то не новина, що жєнщини убирають ся по мужєски. Вже від многих лїт ходять там в мужєскім платю панї Dionafey, котра за заслуги, положєні на полі археології, одержала власне дозвіл носити такий стрій, який окриває грїшне тіло брідної половини роду людського. Панї та убирає ся у того самого кравця, що єї чоловік і додати належить, що мужєський стрій не віднімає нічого з єї чарівної, правдиво жєнської грації. Другою жєнщиною, котра також від давна убирає ся по мужєски, є артистка-малєрка Рожа Бонєр. Насуває ся також питанє, коли мушени вступлять в слїди жєнщин і змінять своє платє на жіночі сукні?

— **З ц. к. Дирекції залізниць державних.** Ч. 5065/VI. З днем 1 лютого 1898 увійдуть в жите нові тарифи виїмкові для перевозу збіжа т. п., а то часть III. зшитки 1—4.

Ч. 5198/VI. З днем 1. лютого с. р. отворєно для загального руху стацию Чєск. Кубїцен-Фальмав.

Ч. 6808/VI. З днем 1 лютого 1898 увійде в жите нова тарифа часть III, зшитка 4 для перевозу збіжа і т. п. з галицьких і буковинських стаций.

Рівнож тратить силу обов'язуючу рівнозвучна тарифа з 1. цвітня 1895 wraz з додатком I. і доповненєм.

— **З станиславівського віча,** що відбуло ся тамтого четверга заходом консолїдації, належить занотувати, що о. Струтинський домагав ся віроїсповїдної школи після внесеня Ебенгоха. Віче ухвалило, що учителї повинні бути тої самої віри і обряду, якої є більша часть їх учеників. От. Балусєвич з Майдану домагав ся знесеня повітових рад, чому противив ся о. Баріш. Віче ухвалило більшоєстю голосів знесенє повітових рад. От. Баріш реферував про потребу політичної організації. Бєсїдник жалував ся на недостачу патріотизму у Русинів, насїдком чого по містах, судах і школах запанувала неруска бєсїда. Ухвалєно резолюцію, звизаючу до залишеня партійних спорів і апробованя «консолїдації». Левицький, правник, говорив про політичну ситуацію в Австрії в загальї і спеціально про положєнє Русинів. Конклюдєнє реферату було, що треба уділяти нагану послам руского клубу, а признанє диким послам радикальним. О. Баріш вїзвав в кінци п. Винничука до зложеня мандату.

— **Польські соціалїсти.** Позавчєра вєчєром публіка львівська була незвичайно заїнтригована. Улицями середмістя кружили взміщені патролі поліції, більши відділи перебігали місто під проводом комісарів, а все тільки для того, що в падаєм Гавємана і при ул. Личаківській відбували ся соціалїстичні зібраня, на котрих мали обговорювати реформну виборчу і критикувати діяльність тепєрішнього Сойму.

В Домі робітничім зібрало ся около 400 робітників для вислуханя шумних і глибоко попутаних виводів п. Козакєвича, а в локоті робітників будівляних при ул. Личаківській на ту саму тему реферував тов. Мокловєський. І тут, і там не поставлено ніяких резолюцій, кинєно лише пригорщу єпітетів на тих, котрі бєз удїлу п. Козакєвича осьміляють ся радити над

добром краю — і тут і там відзивали ся, то оклики: «ганьба» — то гучні оплески. Голодному вражїнь тлумови подано «овєс в низько висячїй торбі» і... «червоним штандаром» закінєно зібраня.

О означєній з гори годинї обї громади рушили на місто, здає ся в намірі получєня ся і виконаня viribus unitis яких збитків — перешкодила тому однак поліція і станула на попереk плянам проводирів, котрі чємнєнєко попрошенї, розїшли ся поволи домів.

— **Проф. др. Лукасєвич** перебував у Львові в цілі приготєвлєня до відкритя клініки дерматологічної. В цвітні доперва обїєме проф. Лукасєвич катєдру і на стало ві Львові замєшкає.

— **Самоубийство чи випадок.** Бронїслав Недбалє, майстер сьлюсарський, отєць 4 дітей, замєшкалий при ул. Хоронцизна ч. 20, знайшов смєрть під колєсами залїзниць в Бібрці дня вчєрашнього, куди удав ся за роботою.

— **Випадок на залїзницї.** На двірци залїзниць державних лучив ся в поведїлок дня 14-го с. м. випадок тяжкого покалїченя одного з робітників, занятих при виладовуваню дощок з воза. Ілько Брашєк зняв неосторожно підпору піддержуючу дошки на отвертїм возї — і ті впали, ломлячи єму лїву ногу в дрібні кусники і покалїчили єго многократно. До ранєного вїзвано Тов. ратунковє, котрє по уділєню першої помочи відвєзло хорого до шпитала.

Наука, штука, література.

— **«Правда» ч. 4.** містить: Справа вислєня адреси до Є. В. Цєсаря з галицького сойму. — Адреса до Трону ухвалєна адресовою комісїєю краєвого Сойму. — Промова пос. Барвінського в розправї над адресою до Н. Трону на 11. засїданю краєвого Сойму дня 26. січня 1898. — Потреба скуплєня всіх сил для успішної роботи народної. — З краєвого Сойму. (Промова маршалка.) [Конець.]

— **До історії остатнього побуту П. Куліша у Львові,** написав др. В. Шуват. Є се новий приєчикок до роз'яснєня зносин знаменитого українського діяча з Галичанами в початку вієсімдєсятїх років.

— **Подїл Галичини** під таким заголовком появилє ся брошура Юліяна Бачинського. Є се реферат автора брошури з послїдних зборів радикальних у Львові. Брошура є вийшла в Чернівцях, яко І. ч. «Політичної бібліотеки», котру став видавати Лукіянєвич. «Політична бібліотека» будє містити замїтніші артикули політичні з дєєвників, розуміє ся що лиш ті, котрі будуть відповідати мріям радикалів.

— **Доля,** перєсєпїви Павла Граба. Є се 18 книжочка «Дрібної бібліотеки» виданої накладом редакції «Зорї» у Львові р. 1897. Вїйшли тут всі перєклади Павла Граба в ріжних поєтїв чужосторонних, котрі помїщенї були в послїднім річнику «Зорї». Перєклад по частї дословний, по частї є лиш перєсєпївом позичєних мотивів

Телеграми.

Відєнь, 16. лютого. Вчєра відбула ся кабінєтова нарада під проводом Гавча.

Прага, 16. лютого. Язиковє комісїя перейшла до порядку дєєвного над внесенєм Шлєзїнгєра в справі відкликаня язикових розпоряджєнь, а прийняла внесенє Пацака в справі управильнєня язикових відносин в автономїчних урядах.

Париж, 16. лютого. В процесї Золї не зайшло нічого важного, хибє що сьвідок Франк, — котрий з власної волї займав ся довшїй час розслїдом письма Естергазого, — признєв що почєрк bordereau походить від Естергазого. Другий сьвідок Гавєта уважає Естергазого також за автора borderau. Do Münch. Allg. Ztg. доносять з Парижа, що на случай увільнєня Золї подасть ся до димїсії цілий штаб генєральний.

Атини, 16. лютого. Грецький король удав ся листовно з просьбою до царя, щоби піддержав кандидатуру кн. Юрія і щоби допоміг до побільшєня грецької позички з 4 на 5 мільонів фунтів турецьких.

Зєла Др. Зєбургєра

загально вжє відомє і успішне средство против кашлю, хрипки, катару і т. и.

Цїна пудєлка 20 кр.

Головний склад в аптїці

161 122—?

Жигм. Рукєра

під «Срібним орлом» у Львові.

Цінник львівської палати торговельної і промислової.

Львів дня 15. лютого 1898.

I. Анції за штуку.

Релів. г. Кар. Людв. по 200 зл. мк.	215	—	218	—
Релів. Львів-Черн.-Ясеп по 200 зл. вадь. србл.	282	—	285	—
Банку гіпот. гал. по 200 зл. в. а. .	380	—	390	—
кред. гал. по 200 зл. в. ав. .	—	—	210	—
Гал. барні в Ряшеві по 200 зл. в. ав. .	200	—	210	—
Габрики вагонів в Сяноку перед тим Лупінського по 500 кор. в. ав. .	250	—	260	—

II. Листи заставні за 100 зл. в. ав.

Банку гіп. г. 5 ⁰ / ₀ в. ав. з 10 ⁰ / ₀ пр. .	110	20	110	90
" " " 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ " льос в 50 л. .	100	—	100	70
" " " 4 ⁰ / ₀ " в 601 по 200 К. .	96	70	97	40
" краєв. 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ в. ав. льос в 51 л. .	100	50	101	20
" " 4 ⁰ / ₀ в. ав. льос. в 57 л. .	97	50	98	20
Тов. кред. гал. земс. 4 ⁰ / ₀ (першаємс.).	97	80	98	50
" " " " 4 ⁰ / ₀ льос. в 41 ¹ / ₂ літ	97	50	98	20
" " " " 4 ⁰ / ₀ " в 56 літ .	97	10	97	80

III. Обліги за 100 зл.

Гал. фонду пропінац. 4 ⁰ / ₀ в. ав. .	97	80	98	50
Буков. " " 5 ⁰ / ₀ " " .	102	75	—	—
Комунальні Банку кр. 5 ⁰ / ₀ (2 ем.).	102	10	102	80
" " " 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ (3 ем.).	100	10	100	80
Релівниця льокальні 4 ⁰ / ₀ по 200 кр. .	96	50	97	20
Лозички краєв. 6 ⁰ / ₀ ва. з року 1878 .	103	—	—	—
" " " 4 ⁰ / ₀ " " 1891 .	—	—	—	—
" " " 4 ⁰ / ₀ по 200 кор. з р. 1898 .	97	80	98	50
" м. Львова 4 ⁰ / ₀ по 200 кор. .	97	—	97	70

IV. Льоси.

Міста Кракова	25	25	27	25
" Станиславова	42	—	—	—

V. Монети :

Дукат цісарський	5	62	5	72
Наполеондор	9	49	9	59
Пів-імперіал	9	55	—	—
Рубель російський срібний	1	20	1	25
" " " паперовий	127	50	128	50
100 марок німецьких	58	55	59	—

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1897.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
1-30	7-30	з Іцкан	до Підволочиск з голови двірця	6-00			
	7-50	" Янова	" Іцкан	6-10			
	7-52	" Тернополя на Підзамче	" Підволочиск з Підзамча	6-15	6-45		
	8-05	" Лавочного	" Іцкан				
	8-15	" Тернополя і Бродів на головний дворець	" Кракова	8-40	8-50		
	8-25	" Сокаля	" Янова, Калуща, Хирова		9-20		
	9-10	" Кракова	" Скольного		9-25		
	10-35	" Ярослав	" Сокаля		10-05		
	1-15	" Янова	" Підволочиск з головного двірця		10-27		
	1-40	" Кракова	" " з Підзамча		10-45		
	1-50	" Скольного Стрия, Калуща, Хирова	" Іцкан	1-55			
	2-15	" Черновець	" Підволочиск з головного двірця	2-08			
	2-30	" Підволочиск на Підзамче	" " з Підзамча	2-40			
Ніч	5-25	" Сокаля	" Черновець	2-50			
	5-35	" Підволочиск на Підзамче	" Кракова	3-05			
	5-45	" Іцкан	" Стрия	4-40			
			" Ярослава				
	3-04	з Підволочиск на Підзамче	до Кракова	4-40			
	3-30	" " " головний дворець	" Лавочного	5-20			
	6-00	" Кракова	" Янова лиш в будні дни	6-24			
	6-55	" Підволочиск на головний дворець	" Кракова	6-45			
	8-45	" Кракова	" Сокаля	7-05			
	9-10	" Іцкан, Бергомету з виїмком понеділка	" Тернополя з головного двірця	7-25			
	9-30	" Кракова	" Лавочного	7-30			
	9-43	" Підволочиск на Підзамче	" Тернополя з Підзамча	7-47			
	9-50	" Іцкан	" Янова	7-48			
10-00	10-20	" Підволочиск на головний дворець	" Іцкан	10-30			
	12-10	" Стрия, Хирова	" Кракова	11-00			
		" Лавочного	" Підволочиск з головного двірця	11-37			
			" " з Підзамча				

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариям всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнід огневих.

„Дністеръ“ вступив в 6-тий рік своєї діяльности з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 виносить:

Фонд резервовий	73.874	зр. 47	кр. .	176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій	52.269	" 40	" .	
Фонд основний	50.000	" —	" .	

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпечєнь користні а шкоди ліквідують ся безпоровочно. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечатись через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає найкористніші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5¹/₂ % і 1⁰/₀ додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4¹/₂ %. Удїл членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрѣ“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошенє о удїленє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

АГЕНЦИЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель)

приймає передплату на всі часописи у всяких язиках і доставлює до дому без всякої доплати.

Новости на дамскі сукні сезонови!

Матерії вовняні, Зефіри, Батисти, Піки, Кретони, Перкалі, Брокати

АНТІН ПІЗУНСЬКИЙ Академічна 12.

Парасольки, Рукавички, „Фігара“, ковніри коронкові, Паски, Фартушки.

Магазин богато заосмотрений.

Ціни низькі, конкуренційні.

151 29—46

Видає відповідє за редакцію: Стефан Кульчицкий.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

переніс 3

КОНТОРУ ВИМІНИ

Відділ депозитовий

котрих бюра містили ся до тепер в мезанині власного будинку до льокалю фронтowego в партері.

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим заглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднішє зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

1000 туток цигаретових за 1 зр. поручає фабри-ка туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, лиця Галицка число 12. Замавляючим 5.000 тутокора-зом опакованє і відсилка франсо.

Вже появиля ся з друку РУСКА КУХАРКА

або

Школа варєня по руски містить 41 знаменитих зуп. Всї печенї, які тільки можливі: Волови, баранячі венпрові і т. д.

Байцованє шинок, робленє знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пизи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.

Робленє вкусного набїлу і т. п.

Цїна 70 кр.

По надїсланю переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народовая Ст. Манецкого і Спілка, Львів. Готель Жоржа.

Дмитро Затурский поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітий

у Львові, улиця Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елегантний. Цїни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відвотною почтою.

140 31—140

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

ПРАВДА ілюстрованє письмо для руского народу під редакцією С. Кульчицкого, виходить у Львові тижнево кожної пятниці.

Буде подавати поезії, повісти, житєписи з портретами, поучаючі статї з історії, письменства, господарства, промислу, вісти про читальні, вісти політичні і суспільні. Крім того буде містити частє забавну.

Передплата: В Австрії річно 4 р. піврічно 2 р. чвертьрічно 1 р. За границею річно 8 рубл. піврічно 4 рубл.

Редакция, администрация і экспедиция

Львів, ул. Собісчина ч. 5. Б.

З друкарні В. А. Шийковского.